

Juliana von Wendtin säätiö
tieteen edistämiseksi ilman eläinkokeita
Suvilahdenkatu 4
00500 Helsinki
050 324 6923
jvws@jvws.org

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi
VN/12277/2021

Lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Juliana von Wendtin säätiön tarkoitus on edistää eläinkokeille vaihtoehtoisten tutkimusmenetelmien kehittämistä sekä eläinten hyvinvointia. Säätiö tukee myös tuotantoeläinten elämänlaatua edistäviä hankkeita. Esimerkiksi säätiön vuonna 2021 Helsingin yliopiston tutkijoille myöntämällä apurahalla MMM:n lihasikaloita varten rahoittama SAPARO-sovellus muokataan myös välikasvattamoiden olosuhteisiin sopivaksi.

Säätiö kannattaa kaikkia luonnoksessa esitettyjä eläinten hyvinvointia lisääviä parannuksia lakiin.

Säätiö antaa lisäksi palautetta:

1. MMM:n lausuntopyynnön muistiossa esitellyistä hallitusohjelmasta johtuvista muutoksista
2. MMM:n lausuntopyynnön muistiossa esitellyistä muista muutoksista
3. Lakiluonnoksen muista kohdista

1. Hallitusohjelmasta johtuvat muutokset

1.1. Parsinavetat ja lypsykarjan ulkoilu

- Säätiö ei kannata olemassa olevien parsinavetoiden käytön sallimista niiden käyttöään loppuun saakka. Esitys sallii parsinavetoiden kunnostuksen, mikä mahdollistaa käytön jatkumisen määrättömästi. Parsinavettojen käytöstä luopumiselle tulee asettaa selvä takaraja, esimerkiksi 2030.

- Lain voimaan tullessa käsiteltävänä olevien parsinavetoiden rakennuslupahakemukset tulee luonnoksessa esitetyn myöntämisen sijaan hylätä, ellei hakija ole pyytänyt ja saanut lupaa aloittaa rakennustyö ennen kuin lupa on lainvoimainen sekä sen myötä ole jo tehnyt huomattavia hankintoja tai toimenpiteitä. Luvan epäämisen ei voida ajatella aiheuttavan taloudellisia menetyksiä, ellei rakentamista ole aloitettu.
- Parsinavetoiden jaloitteluvapautuksen vapautusmenettelylle ehdotettu 12 vuoden siirtymäaika on liian pitkä. Eläimiä ei tule voida kasvattaa niiden pitopaikaksi soveltumattomilla tiloilla. Sopivana siirtymäaikana pidämme 5 vuotta, jolloin hallinnollinen taakkakin kevenee.
- Myös ulkolaidunnuksesta vapautetuissa parsinavetoissa on eläimille tarjottava päivittäinen jaloittelumahdollisuus.

Parteen kytkeminen rajoittaa naudan liikkumista ja mahdollisuuksia laumaeläimelle tärkeään kanssakäymiseen lajitovereiden kanssa. Jatkuva paikallaan olo heikentää lihaskuntoa. Parret ovat monessa vanhassa navetassa liian pieniä nykytaidoille, sillä nautojen koko on kasvanut ja nykyisin käytettävät nautarodut ovat kookkaampia. Huonot parsirakenteet ja liian pienet parret aiheuttavat myös vammoja lehmän utareeseen. Kytkeyt rajoittavat makuulle käyvän ja ylös nousevan eläimen liikesarjaa sekä keskeisiä käyttäytymistarpeita. Luonnossa nautaeläimet liikkuvat esimerkiksi ruuan, veden, seuran, suojan, keuhonhoidon, sukuvietin ja tilan tarpeen ohjaamina. Liikunta parantaa nautojen sorkkien ja jalkojen terveyttä sekä helpottaa makuulle käynnin ja ylösnousun liikkeitä. Parressa lehmä ei voi puhdistaa kunnolla kehoaan nuolemalla ja rapsuttamalla. Parressa pitäminen myös estää sosiaalisen kanssakäymisen kuten keskinäisen nuolemisen. Sosiaaliseen käyttäytymiseen kuuluu myös yksilöetäisyyden pito. Parsinavetassa eläin ei voi valita vierustoveriaan tai vetäytyä etäämmälle.

Lakiluonnoksessa lehmien parressapitokielto ei koske nykyisin käytössä olevia parsinavettoja, vaan kohdistuu fiktiivisiin uusiin parsinavetoihin, joita tuskin Suomessa tuotannollisista ja taloudellisista syistä rakennutettaisiin enää muutoinkaan. Eläinten hyvinvointilaki, joka siirtää todellisen muutosvastuun kauas tulevaisuuteen, ei muuta eläimiä koskevaa lainsäädäntöä ajantasaiseksi nyt.

1.2. Porsitus- ja tiineytshäkit

- Olemassa olevien porsitushäkkien käyttöä ei tule sallia niiden käyttöään loppuun saakka. Porsitushäkkien käytöstä tulee luopua mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuonna 2035. Häkkien käyttö porsituksessa voidaan korvata eläinystävällisemmällä vaihtoehdoilla.
- Tiineytshäkkien käytöstä luopumisen siirtymäaika tulee lyhentää 10 vuoteen.
- 12 vuoden siirtymäaika emakoiden ja ensikoiden yli kahdeksanpäiväisen tiineytshäkeissä pidon kieltämiseksi on liian pitkä. Toimenpide on tarpeeton ja menettelystä aiheutuu sikojen hyvinvoinnille huomattavaa haittaa. Tämän poikkeuksen sallimisesta tulee luopua viivytyksettä.

Emakoiden pitäminen häkissä rajoittaa niiden liikkumismahdollisuudet hyvin pieniksi. Tämä muun muassa pienentää emakon lihassmassaa ja altistaa sen makuuhaavoille. Liikkumisen rajoittaminen on ongelmallista myös muista syistä. Emakon mahdollisuudet olla vuorovaikutuksessa porsaiden kanssa ovat rajoittuneet, eivätkä ne voi ylläpitää sosiaalisia suhteita muihin emakoihin, mikä

aiheuttaa uudelleen yhdisteltäessä tappeluita. Tappelut voivat aiheuttaa pelkoa ja vammoja. Porsimishäkissä emakko ei voi myöskään tutkia ympäristöään, toteuttaa tarvettaan rakentaa pesää ja valita makuupaikkansa mm. lämpötilaominaisuuksiltaan sopivaksi. Porsimishäkin keskeinen ongelma on, että se estää eläimen liikkumisen lähes kokonaan, minkä seurauksena voi esiintyä makuuhaavoja, ahdistusta, jalkaongelmia, sekä stereotyyppistä käytöstä.

1.3. Porsaiden kirurginen kastraatio

- Porsaiden kirurgisesta kastraatiosta tulisi luopua Suomessa. Perusteluihin tulee kirjata, että porsaiden kastraatiosta Suomessa tulisi päästä eroon kokonaan. Useissa Euroopan maissa sianlihaa tuotetaan ilman kastraatiota.
- Selvitys porsaiden kirurgisesta kastraatiosta ei ollut löydettävissä muiden lakia varten teetettyjen selvitysten joukosta MMM:n eläinsuojelulain hankesivulta 13.1.2022 mennessä, vaikka selvityksen näkeminen olisi tarpeen myös lausunnonantajille.

Porsaiden kastraation yhteydessä on käytettävä hyvän eläinlääketieteellisen toimintatavan mukaan suoritettua kivunpoistoa kuten muidenkin kirurgisesti kastroitavien eläinten toimenpiteiden yhteydessä. Pelkkä tulehduskipulääke ei ole riittävä kipulääkitys. Porsaiden nuori ikä ei poista tai vähennä kivunlievityksen tarvetta. On mahdollista, että nuori ikä jopa lisää kivun tuntemusta tai että nuorella iällä suoritettut toimenpiteet herkistäisivät myöhemmille kipukokemuksille.

1.4. Jatkuva vedensaanti pysyvissä pitopaikoissa

- Eläimen itseisarvon kunnioittamisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta ei ole perusteltua sallia poikkeuksia juomaveden saannista tuotannollistaloudellisin perustein. Juomaveden saanti on hyvinvoinnin perusedellytys. Kaikille ihmisen hoidossa oleville eläimille tulee kyetä tarjoamaan sulaa juomavettä. Nyt laissa listattujen poikkeusten vuoksi ilman sulaa juomavettä uhkaavat jäädä edelleen turkiseläimet, jotka kärsivät lukuisista muistakin niiden hyvinvointia heikentävistä tekijöistä tarhoilla ja ovat pitkälti jäämässä uuden eläinten hyvinvointilain muille eläimille tuomien parannusten saavuttamattomiin.
- Pidämme siitoseläimenä pidettävien turkiseläinten jatkuvan vedensaannin seitsemän vuoden siirtymäaikaa kohtuuttomana eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Sopiva siirtymäaika on kaksi vuotta.
- Siitoseläinten lisäksi myös muiden turkiseläinten vedentarve ja janontunne tulee huomioida uudessa laissa, koska ne ovat yhtä lailla eläimiä, joita eläinten hyvinvointilain kuuluu turvata.

1.5. Eläinkauppa, pentutehtailu

- Kannatamme lakiehdotuksessa esitettyä alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen tuontikieltoa, jos tarkoituksena on myydä pentu Suomessa eteenpäin kahden kuukauden kuluessa maahantuonnista.
- Aikaraja maahantuotujen koiran- ja kissanpentujen myyntikiellolle tulee olla kahden kuukauden sijasta puoli vuotta. Puolessa vuodessa pennut ehtivät kasvaa niin paljon, että ne

menettävät ostajia houkuttelevan pikkupentumaisen ulkonäkönsä. Lisäksi myyntiä odottavien pentujen hoitaminen, kasvattaminen ja kouluttaminen vaatisi enemmän aikaa sekä osaamista ja niiden ylläpitokustannukset nousisivat huomattavasti, mikä kaikki toimisi pentutehtailua estävästi.

- Vastuu koiran- ja kissapentujen maahantuonnin jälkiseurannasta pitää osoittaa selkeästi jonkin viranomaistahon vastuulle. Nyt jää avoimeksi, miten varmistutaan siitä, että pentu on sovituksi ostajaksi ilmoitetulla henkilöllä. Eläinten hyvinvointilakien kaikkien pykälien valvonnasta tulee määrätä laeissa tai asetuksissa.
- Myös eksoottisten lemmikkieläinlajien maahantuonnin rajoituksia tulee kiristää. Eksoottisten lajien houkuttelevuus kasvaa, mutta soveltuvuus lemmikeiksi ei. CITES-lajeja ei mainita lakiluonnospaketissa, vaikka uusi valvontaviranomainen Tulli kohtaa niitä säännöllisesti. Villieläinlajit eivät kuulu yksityisten ihmisten käsiin, olipa niiden luonnonvarainen esiintymisalue Suomessa tai missä tahansa maassa. Villieläinlajien maahantuonti ja pito on kiellettävä muilta paitsi kyseisten lajien kansainvälisesti organisoituun, tieteelliseen ja luonnonsuojelulliseen ylläpitoon osallistuvilta eläintarhoilta.
- Villieläinlajien risteytysten maahantuonti sekä villi- ja kesyeläinlajien 1.-4. sukupolven hybridien maahantuonti, kasvatus ja pito seuraeläimenä tulee kieltää. Hybridieläinten hyvinvoinnista huolehtiminen on vaikeampaa kuin kesyeläinlajien kohdalla ja ne aiheuttavat uhkan lajien luonnonvaraisille kannoille ja genomeille.
- Kissojen ja koirien myynti-ilmoituksissa tulee edellyttää myyjälle henkilökohtaisesti rekisteröityä puhelinnumeroa, prepaid on erittäin riskialtis yhteystieto. Rotukoiran tai -kissan myyjän tulee ilmoittaa myytävän eläimen vanhempien rekisterinimet pennun syntymäajan lisäksi, jotta ostaja voi rekisteristä tarkistaa vanhempien olemassaolon ja ettei kyseessä ole ns. välipentueen pentu. Uusi rekisteröintivaatimus tulee hankaloittamaan joidenkin kasvattajien harjoittamaa välipentueiden teettämistä, mutta ei välttämättä onnistu poistamaan ilmiötä kokonaan.
- Myynti-ilmoituksia koskevat vaatimukset tulisi ulottaa koskemaan soveltuvilta osin kaikkien lemmikki- ja harrastuslajien kauppaa sekä myytävien eläinten että ostajien eduksi. Eksoottisten eläinten kotikasvattajat, maahantuojat ja kauppiat ovat vähintään yhtä riskialttiita myyjiä eläinten hyvinvoinnin ja ostajan turvan kannalta.
- Myynti-ilmoitusten vaatimusten täyttymisen valvonnalle tulee määrätä taho, tapa ja tiheys sekä seuraamukset väärin tietojen antamisesta tai tietojen puuttumisesta.
- Kenneleihin ja kissaloihin tulee tehdä ennalta ilmoittamattomia valvontakäyntejä. Muutoin ainoastaan pentutehtailun äärimmäiset tapaukset paljastuvat.
- Kanien, kääpiösiilien ja chinchillojen eläinkaupassa myynti tulee kieltää. Eläinkaupassa ei pystytä tarjoamaan näiden eläinten käyttäytymistarpeiden vaatimia olosuhteita.
- Eläimen hankkivalta tulisi jatkossa edellyttää kyseisen lajin vaatimusten ja hoidon perustietojen hallitsemista. Ruokavirasto voisi käyttää vastaavantyyppistä nettiteoriakoetta, jollaista esimerkiksi Traficom vaatii jokaiselta dronen lennättäjältä. Testissä tulisi kysyä peruskysymyksiä eläimen hoidosta, käsityksiä eläimen tavanomaisen ruokinnan ja tyypillisimpien eläinlääkärikäyntien kustannuksista sekä esimerkiksi eläimen koulutuksesta.

Eläimet ovat omistajiensa armoilla, eivätkä suinkaan kaikki ihmiset hanki eläintä vasta viikkojen tai kuukausien perusteellisen itseopiskelun ja huolellisen harkinnan jälkeen.

1.5.1. Eläinlääkäreiden ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen johdosta lemmikeille tehdyistä toimenpiteistä

- Eläimiä, joille on tehty kirurgisia toimenpiteitä perinnöllisten vikojen korjaamiseksi, ei tule saada käyttää myöskään näyttelytoiminnassa jalostuksen lisäksi. Myös osallistuminen joihinkin parannellun ominaisuuden suhteen oleellisiin lajikiilpailuihin tulee voida kieltää.

2. Muut muutokset

2.1. Valvontaviranomaisiin ja valvonnan järjestämiseen liittyvät muutokset

- Lakiehdotukseen on sisällytettävä joko maakunnan, hyvinvointialueen tai valtion velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella silloin, kun sille on perusteltu akuutti tarve eläinten hyvinvoinnin takaamisen kannalta.

2.2. Löytöeläinten hoidon järjestämiseen liittyvät muutokset

- Lakiin on palautettava maakunnille suunniteltu velvollisuus järjestää löytöeläinten kuljetus löytöpaikasta eläinten talteenottoon, koska se on ainoa kohtuullinen ja hyvä menettely. Kuljetusmaksut voidaan periä eläimen omistajalta, mikäli omistaja löydetään.
- Löytöeläintalolla tulee olla velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille.
- 15 päivän säilytysajan jälkeen kunnan tulisi ensisijaisesti sijoittaa löytöeläin uuteen kotiin lopettamisen sijaan mikäli se on eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu. Ennen uuteen kotiin sijoittamista kissat tulee steriloida/kastroida.
- JVWS on samaa mieltä SEY:n lausunnossaan löytöeläinpykälästä kirjoittaman (s.7-8) kanssa. SEY:llä on Suomessa paras käytännön kokemus, tieto ja osaaminen löytöeläinasioissa.
- 26 § toisen momentin kohtaa ”Jos eläimen omistaja tai pitäjä ei ole tiedossa, ilmoitus eläimen talteenotosta ja tuntomerkeistä on julkaistava talteenottoaikojen internetisivuilla ja tarvittaessa muulla sopivalla tavalla” on tarpeen täydentää valtioneuvoston asetuksella. Eläimet voivat olla karkuteilla paitsi joitain päiviä, myös kuukausia, jopa vuosia, sekä vaeltaa huomattavan pitkiä matkoja. Varastettuja eläimiä voidaan kaupata missä päin maata tahansa. Eläinten talteenottoaikoja on Suomessa lukemattomia, eikä kukaan pysty eläimen kadottua seuraamaan kaikkien Suomessa toimivien talteenottoaikojen ilmoittelua viikon välein monen vuoden ajan. Löytöeläimille tuleekin viipymättä luoda yhteinen virallinen internetportaali, jonne kaikki talteenotetut eläimet tulee ilmoittaa ja jonne eläimensä kadottaneet kansalaiset voivat tehdä hakuvahdin, joka hälyttää, kun tuntomerkeihin sopiva eläin lisätään tietokantaan. Lopetetut tai edelleenluovutetut eläimet tulee merkitä mutta jättää tietokantaan, jotta omistajat saavat tiedon niiden

kohtalosta, vaikka eivät olisi osanneet etsiä eläintä ajoissa. Tällaista koko maan kattavaa rekisteriä voisi ylläpitää esimerkiksi Ruokavirasto asianomaisena valvontaviranomaisena.

2.3. Vesipuhvelin lisääminen tuotantoeläinten positiivilistalle

- Vesipuhvelia ei tule lisätä sallittujen tuotantoeläinten positiivilistalle edes lihantuotantoon. Vesipuhvelin kasvatukselle Suomessa ei ole aitoa tarvetta. Intiasta ja Kaakkois-Aasiasta peräisin olevalla vesipuhvelilla on ohut rasvakerros ja ohut karvapeite, eikä lajin pakkasensiedosta ole saatavilla riittävää tutkimustietoa. Vesipuhvelilla on voimakas biologinen vedessä rypemisen tarve, mikä aiheuttaa erityisvaatimuksia laidunmaille. Vesipuhvelin teurastus vaatii paksun otsaluun, eläimen koon ja pelkäämättömyyden vuoksi erityisosaamista, jonka saatavuudesta ei ole takeita. Ulkomailta tuotavat ulkona laiduntavat eläimet tuovat mukanaan myös uusien eläintautien ja -loisten siirtymisriskin niin Suomessa yleisesti pidettävään nautakarjaan kuin luonnonvaraisiin eläimiin.

2.4. Eläintarhoja, pysyviä eläinnäyttelyitä ja kotieläinpihoja koskevat muutokset

- Eläintarhan tulee ottaa vastaan ja hoitaa avuntarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen.
- Uusien jälkeläisten teettämistä vain yleisön houkuttelemiseksi eläintarhoissa, eläinnäyttelyissä ja kotieläinpihoilla ei tule sallia.

2.5. Sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

- Pidämme hyvänä lisäyksenä sikojen hyvinvoinnin arviointia teurastamolla. Lihasikojen hännänpurennan arvioinnista tulee säätää nykyistä yksityiskohtaisemmin.

2.6. Kalastuslain muutos

- Suuri saalismäärä ei oikeuta kalojen mahdollisimman nopean ja kivuttoman lopettamisen sivuuttamista. Lakiin voidaan sisällyttää kalastajan velvollisuus ottaa käyttöönsä suurten saalismäärien tainnutukseen tai lopettamiseen soveltuvia menetelmiä ja välineitä, kun niiden käyttö tulee mahdolliseksi. Tarvittaessa ammattikalastajan kertasaalismääriä on pienennettävä siten, että kalayksilöt pystytään lopettamaan kivuttomasti ja viivytyksettä kalastajien käytettävissä olevin keinoin. Kalankasvattamoissa pystytään jo tainnuttamaan ja verestämään suuriakin kalamääriä nopeasti ja myös kalastusalusten varusteet kehittyvät.
- Rapujen keittäminen ilman sähkötainnutusta tulee kieltää, koska ei ole tieteellisesti osoitettu, että ravut eivät tuntisi kipua ja kärsimystä. Toistaiseksi voidaan kuitenkin tarvittavien tainnutuslaitteiden harvinaisuuden vuoksi sallia itse pyydettyjen tai rapuja ei-ammattimaisesti pyytävältä henkilöltä suoraan hankittujen rapujen elävältäkeittäminen. Viranomaisten tulee suositella sähkötainnuttimen käyttöä rapujen kasvattajille, pyytäjille, ravintoloille ja kaupalle.

- Elävien rapujen ja simpukoiden myyminen tulee kieltää. Kuluttajilla ei voida olettaa olevan elävien eläinten hyvinvoinnin takaavaan kuljetukseen, ylläpitoon ja käsittelyyn sekä lopettamiseen sopivaa osaamista ja puitteita. Rapuja myydään jo nyt valmiiksi keitettyinä.
- Pyydä ja päästä -kalastus sekä kalastuskilpailut tulee kieltää. Kärsimyksen aiheuttaminen eläimelle ainoastaan ihmisten viihteen ja hovin vuoksi on räikeässä ristiriidassa lakiin kirjatun eläimen itseisarvon kunnioittamisen kanssa.

3. Lain muut kohdat

1 § Lain tarkoitus

- Itse pykälään on kirjattava näkyville eläinten itseisarvo sanallisena terminä ja lain perustana. Muutoin se jää edelleen tosiasiallisesti puuttumaan säädöksestä. Esimerkiksi 1 § toiseen momenttiin loppuun voidaan lisätä *’sekä myöntää kaikkien eläinten ja niiden elämän ihmisestä riippumaton itseisarvo’*.
- Lain tarkoituksena tulisi olla eläinten hyvinvoinnin takaaminen eikä vain sen edistäminen.

5 § Määritelmät

Määritelmiin tulee lisätä kesy- ja villieläinlajit, ynnä kesyyntynyt eläinyksilö sekä villiintynyt eläinyksilö ja -populaatio, koska termejä käytetään puhekielessä sekaisin, ja villieläimiä on paitsi luonnonvaraisina myös ihmisen hoidossa. Määritelmiksi ehdotetaan seuraavia:

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) kesyllä eli domestikoituneella eläinlajilla, jonka yksilöiden geno- ja fenotyypissä on tietoisesta jalostuksen seurauksena selviä domestikoitumisen tunnuksia, jotka puuttuvat vastaavalta villieläinlajilta; kaikki Suomessa perinteisesti pidetyt kotieläinlajit luetaan tähän ryhmään;*
- 2) villieläimellä lajia, jonka perimä ihminen ei ole tietoisesti jalostuksella muuttanut ja jonka yksilöitä elää tai on elänyt luonnonvaraisena, vaikka lajia tarhataisiin riistaksi tai suojelua varten, tai pidettäisiin lemmikki-, tuotanto- tai muuna ihmisen hoidossa olevana eläimenä;*
- 3) kesyyntyneellä villieläinlajin yksilöllä, jonka käytös on ihmisen hoidosta tai läheisyydestä johtuen muuttunut niin, että se saattaa täytyä opettaa luontoon palauttamiseksi tai ettei se enää selviä luonnossa ilman ihmisen apua; ei kuitenkaan eläintä, joka on ainoastaan totunut ihmisen läheisyyteen esimerkiksi etsiessään ruokaa ihmisten asuttamalta alueelta;*
- 4) villiintyneellä kesyn eläinlajin yksilöllä, joka on karannut, hylätty tai tällaisen jälkeläinen, ja joka elää pysyvästi joko täysin vailla ihmisen hoitoa tai vain osittaisessa ihmisen hoidossa tai läheisyydessä; ei kuitenkaan yksilöllä, joka liikkuu väliaikaisesti karanneena tai vapaana; villiintyneen eläimen toiminta on muuttunut ja se on totutettava ihmisen hoitoon;*

Lajin muuntuessa villistä kesyksi lukuisten sukupolvien aikana yksilöiden genomissa eli perimässä tapahtuu asteittain muutoksia, jotka voidaan esim. sekvensoimalla havaita eroina alkuperäisen kesyttämättömän villieläinlajin genomiin nähden. Tällaiset genotyypin muutokset ovat havaittavissa

myös eläinten fenotyypissä, kuten eläinten näkyvissä fysiologisissa piirteissä ja luonteen ja käyttäytymisen muutoksina. Osa muutoksista on kaikille domestikoituneille lajeille tunnetusti yhteisiä, osa lajikohtaisia sopeumia.

Erityisesti eksoottisten lemmikkieläinlajien joukossa on lajeja, jotka eivät ole riittävän kesyjä niiden käyttöön lemmikkieläiminä, vaan vastaavat villieläinlajeja.

Villieläinlaji ei muutu kesyksi yhdessä tai muutamassa sukupolvessa pelkästään ihmisten hoidossa olemisen seurauksena; ainoastaan kyseisten yksilöiden voidaan sanoa kesyyntyneen. Vain syntymästään saakka eli myös geneettisesti kesy eläin on aidosti domestikoitunut. Domestikaatio pitää sisällään geneettisen prosessin, joka vaatii lukuisia perättäisiä sukupolvia suunnitelmallista jalostusta ilmentyäkseen lajin kaikkien yksilöiden geno- ja fenotyypeissä. On myös huomattava, että suurinta osaa lajeista ei ole geneettisesti ja biologisesti mahdollista domestikoida laisinkaan, eli ainoastaan harvoista lajeista on niiden biologian vuoksi mahdollista tuottaa myös kesymuoto.

3 §:ään tulee lisätä eläintarhojen ja pysyvien eläinnäyttelyiden ohella engl. ”animal sanctuary”:

5) luonnonvaraisten eläinten turvatarhalla villieläinten pitopaikkaa, jossa huolehditaan villieläimistä mahdollisimman luonnonmukaisissa, eläintarhamaisissa olosuhteissa, kuitenkin esittelemättä eläimiä yleisölle.

Tällaisella tarhalla tarkoitetaan paikkoja, joissa voidaan huolehtia ihmisen hoitoon päätyneistä luontoon palauttamiskelvottomista eläimistä eläinlääketieteellisen kuntoutuksen jälkeen niiden luonnolliseen kuolemaan saakka, vaihtoehtona eläintarhalle tai lopetukselle. Turvatarhan pidon tulisi olla luvanvaraista.

6 § Yleiset periaatteet

- Kärsimyksen määritelmää tulisi täsmentää niin, että sillä tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.
- Hyvinvointivaikutuksia koskevan tutkimustiedon puuttuessa tulisi noudattaa varovaisuusperiaatetta eläimen hyväksi.

7 § Sairaana ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

- Viimeinen momentti ”Kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotujen sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten lopettamisesta.” on muutettava muotoon ”Kunnan on huolehdittava eläinlääkärin vastaanotolle tuotavien sairaiden tai vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten *kuljetuksesta, hoidosta ja kuntoutuksesta, sekä lopettamisesta, jollei eläintä voida eläinlääketieteellisesti muulla tavoin auttaa.*” Luonnonvaraistenkin eläinten ensisijainen auttamiskeino on sairauden tai vamman eläinlääketieteellinen hoito, ei lopetus.
- Viimeinen momentti ylläkuvatulla tapaa valtion rahoitusvastuun suhteen tarkennettuna tulisi lain luettavuuden vuoksi joko siirtää lain 29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito alle, tai 7 § ja 29 § tulee yhdistää.

Lähes kaikki loukkaantuneena tai sairaana löytyvät luonnonvaraiset eläimet ovat loukkaantuneet tai sairastuneet ihmisten toiminnan seurauksena, joten myös auttamisvastuu on ihmisen. Suomen luonnonvaraisten eläinten hoitokustannukset kuuluvat valtiolle tai hallinnollisille yksiköille.

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

- Ensimmäisen momentin aloitus tulee säilyttää samana kuin se on eläinsuojelulaissa: ”Eläintä on kohdeltava rauhallisesti *eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella eikä kiihdyttää*”. Tällainen suora kieltö on helposti ymmärrettävä ohje kaikille.
- Pykälän ensimmäisen momentin loppuun tulee lisätä selkeästi ”*Eläimen koulutuksen tulee perustua palkitsemiseen, ei rankaisuun.*” Toivotusta käytöksestä palkitseminen johtaa parempiin tuloksiin eikä aiheuta eläimelle haittoja. Ei-toivotusta käytöksestä rankaiseminen sen sijaan on vanhentunut, julma ja huonoja tuloksia tuottava tapa opettaa eläimiä. Palkitseminen on kaikille eläinlajeille sopiva koulutusmenetelmä, rankaisu kaikille eläinlajeille sopimaton menettelytapa.
- Eläinten koulutusneuvoja ja -palveluja kaupallisesti, laajasti tai julkisesti tarjoavan henkilön tulee olla pätevöitynyt kyseisen lajin käsittelijäksi ja kouluttajaksi. Pätevyys tulee todistaa eläinten kouluttajan tutkinnolla.
- Pykälässä on erittäin hyvää se, että siihen on lisätty vaatimus eläimen totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin. Tällainen totuttaminen edellyttää ensisijaisesti oikean asennoitumisen omaksumista ja tietoa ja oppimista eläinten kanssa toimivilta. Käsittelyyn kouluttamisesta ei synny merkittäviä tuotantokuluja, vaan eläinten hyvinvointia voidaan kehittää oikeilla rutiineilla ja eläintilojen suunnittelulla.
- Kaikkia ihmisen hallinnassa olevia eläimiä, myös poroja, on myös totutettava ihmisen käsittelyyn riittävästi, jotta niitä voidaan ottaa kiinni, hoitaa ja tarhata. Porojen kohdalla jopa kiinnipitomyopatia on mahdollinen.

13 § Kielletty kohtelu

- Puuttuva sana: ”Eläintä ei saa sitoa tarpeetonta kipua tai kärsimystä tuottavalla *tavalla*.”
- Lainvastaisten välineiden ja menetelmien käyttöä koirien ryhmäkoulutustilanteissa sekä hevosten koulutuksessa tulee valvoa ennalta ilmoittamatta harrastajien keskuudessa.
- Elävien selkärankaisten käyttö luolakoirakokeiden kohde-eläiminä, syötteinä tai muiden eläinten saalistettavana ravintona on kiellettävä. Nämä käytännöt aiheuttavat eläimille tarpeetonta kipua ja kärsimystä. Kärsimyksen aiheuttaminen eläimelle ihmisen harrastustoiminnan vuoksi on eettisesti kestäväntöntä ja ristiriidassa lain hengen ja eläimen itseisarvon kunnioittamisen kanssa.
- Pykälän perusteluihin tulisi lisätä esimerkkejä kielletystä kohtelusta.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

- Pykälään tulee lisätä: *”Jos toimenpide voidaan tehdä tai haluttuun tulokseen voidaan päästä usealla tapaa, on valittava eläimelle pienintä kipua ja kärsimystä aiheuttavaa tapa. Tämä periaate koskee myös toisessa momentissa lueteltuja poikkeuksia ensimmäiseen momenttiin.”* Haitan minimointi sisältyy esimerkiksi koe-eläinten kohtelun ns. 3R-periaatteisiin ja noudattaa tämän lain 13 §:n linjausta, joka kieltää tarpeettoman kivun ja kärsimyksen tuottamisen eläimille.
- Eläinten, joille kiellettyjä toimenpiteitä on suoritettu, myynti on kiellettävä.
- Pykälän perusteluihin tulisi lisätä kiellettyinä toimenpiteinä myös lemmikkieläinten tunnistusmerkitseminen tatuomalla sekä porsaiden hampaiden katkaiseminen.

Rutiininomaisesta nupoutuksesta tulisi päästä eroon. Sarvista aiheutuva vaara vähenee jo, kun eläinten käytössä oleva tila ja pito-olosuhteet ovat eläinten hyvinvoinnille riittäviä. On myös monia sarvettomia nautarotuja kuten suomenkarja.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

- Kivunlievitys tulee määritellä tarkemmin toisessa momentissa, esimerkiksi: *”Kipua aiheuttavan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä kivun voimakkuuteen ja kestoon suhteutettuna riittävän tehokasta ja pitkäkestoista kipulääkitystä. Jos toimenpiteen aiheuttama kipu on lievää ja hetkellistä tai toimenpide ei siedä viivytystä, kivunlievityksen käyttö ei ole pakollista.”*
- Valtioneuvoston asetuksessa tulee säätää, että sarvenaiheiden polttamiseen tai sarvien katkaisuun tulee käyttää eläimen hyvinvoinnin kannalta parasta tunnettua menetelmää ja välinettä ynnä tehokkainta tunnettua tarkoitukseen saatavilla olevaa kivunlievitystä sekä toimenpiteen aikana että riittävän kauan sen jälkeen.
- Valtioneuvoston asetuksessa tulee säätää keinosiemennettäville eläimille haitattomimmista menetelmistä. Valtion tulisi antaa rahoitusta täysin kivuttomien menetelmien kehittämiseen. Eläinlaji, jonka yksilöt eivät kykene pariutumaan tai jonka yksilöiden ei voida antaa lisääntyä parittelemalla, on haitallisesti yljalostettu.
- JVWS kannattaa SEY:n lausunnossaan (s. 15) tekemää esitystä: *”Laila tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.”*

17 § Välineet, aineet ja laitteet

- Pykälän ensimmäiseen momenttiin tulee lisätä *”Eläinten hoitoon ja käsittelyyn hyväksytyjä välineitä, laitteita tai aineita ei saa käyttää väärin siten, että ne aiheuttavat eläimille haittaa”*. Erilaisten välineiden, laitteiden ja aineiden ohjeidenvastainen käyttö on yleistä, käyttöohjeet jäävät usein lukematta tai ymmärtämättä, hukkuvat tai unohtuvat, tai niistä poiketaan. Esimerkiksi käyttämällä hevosilla vääränkokoisia tai -mallisia varusteita, tai

säätämällä tai sovittamalla ne väärin, aiheutetaan eläimille fyysistä vahinkoa. Myös koiranäyttelyissä yleisesti käytetystä kuristuspannasta nostamisen tulee olla kiellettyä.

- Toiseen momenttiin on lisättävä myös käyttäjän oma huolellisuusvelvoite: ”Sen, joka valmistaa, tuo maahan, vie maasta, kuljettaa Suomen kautta, pitää kaupan, tarjoaa, myy tai muutoin luovuttaa tai välittää eläinten hoitoon ja käsittelyyn tarkoitettuja välineitä, laitteita ja aineita *tai käyttää niitä*, on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että välineet, laitteet ja aineet täyttävät tässä laissa ja sen nojalla annetut vaatimukset.” Eläinten omistajalla, pitäjällä ja hoitajalla on oltava velvollisuus tietää, mitä välineitä, laitteita ja aineita on sallittua hankkia ja käyttää.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

- Ensimmäisen momentin alkuun on lisättävä joko *’Esimerkiksi’* tai *’Muun muassa’*, muutoin pykälässä mainituista välineistä saa käsityksen, että vain ne ovat laissa kiellettyjä. Lista on kuitenkin lyhyt, eikä siinä edes voida luetella kaikkea mahdollista yksitellen.
- Kohdan 2) alkuun tulee lisätä *”Sähköpiiskat, sähköpannat ja muut eläimeen kiinnitettävät ja eläimelle sähköiskun antavat laitteet,”*. Tarvittaessa pykälässä tai valtioneuvoston asetuksessa voidaan määrätä tarkemmin, että sähköpiiskojen myynti ja käyttö on yksityishenkilöiltä kielletty ja ammattikäytössä luvanvaraista, rajattua ja kontrolloitua.
- Kiellettyihin välineisiin voitaisiin lisätä hevosten imppauspanta. Hevoset nielevät ilmaa lieventääkseen kokemaansa stressiä, eikä toiminnan mekaaninen estäminen poista ongelman syytä vaan saattaa jopa lisätä hevosen ahdinkoa.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

- Ensimmäisen momentin loppuun tulee lisätä kohta *”Mikäli eläimillä havaitaan käyttäytymishäiriöitä, niiden syy on pyrittävä poistamaan.”* Eläimet reagoivat pito-olosuhteissa esiintyviin pitkäkestoisiin ongelmiin purkamalla stressiään käyttöksensä kautta.
- Pykälään on lisättävä vieroitusta koskeva kohta, koska se on emon ja jälkeläisten toimenpiteen aikaiseen ja jälkeiseen hyvinvointiin poikkeuksellisen voimakkaasti kajoava ja vaikuttava teko. Esimerkiksi: *”Vieroitusta tehtäessä jälkeläisten on oltava siihen luontaisesti otollisessa iässä ja vieroitus on tehtävä emolle ja jälkeläisille niiden tarpeet huomioiden ja niille mahdollisimman pientä kärsimystä aiheuttavalla tavalla.”*
- Pykälään tulee lisätä kohta *”Emoille on taattava mahdollisuus jälkeläistensä hoitoon ja jälkeläiselle mahdollisuus tulla emonsa hoivaamaksi. Nuorilla eläimillä tulee olla mahdollisuus leikkiä yhdessä.”* Myös nämä ovat eläinten keskeisiä käyttäytymistarpeita.
- Kolmanteen momenttiin on lisättävä suora kielto *”Laumaeläimiä ei saa pitää pitkäkestoisesti yksin, ellei niiden eläinlääketieteellinen tila tai hoito sitä edellytä”*. Laumaeläimet ovat biologisesti sopeutuneet elämään osana joukkoa, ja siksi oma lauma on laumaeläimen hyvinvoinnin perusedellytys.
- Kolmanteen momenttiin on lisättävä kielto *”Eläinlajeja, joiden luonnonvaraiset muodot elävät pääasiassa yksin muiden saman lajin yksilöiden seuraa lisääntymisajan ulkopuolella karttaen, ei saa kasvattaa toisten saman lajin yksilöiden kanssa samassa tilassa tai toisten*

yksilöiden välittömässä läheisyydessä tai näkö-, haju- tai kuuloetäisyydellä niihin.” Yksinelävien eläinten pakottaminen toistensa läheisyyteen on vastoin niiden perustavimpia lajityypillisiä tarpeita ja aiheuttaa pysyvän stressitilan.

- Peto- ja saaliseläinten pitäminen samassa tilassa tulisi kieltää, sillä tästä saattaa aiheutua jatkuvaa pelkoa ja stressiä saalieläimelle.
- Perusteluissa tulee todeta, että petoeläimillä olennainen ravinnon etsintään liittyvä käyttäytymistarve on saalistaminen.

21 § Ruokinta ja juotto

- Varmistusvelvollisuuden siitä, että eläin saa ”sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa” on ulotettava myös porotalouteen. Talvella 2019-2020 arvioitiin 15 000 poron kuolleen nälkään MMM:n tilaaman LUKEn selvityksen mukaan. Porotalouden harjoittajille ei tule sallia erityisvapauksia eläinten hyvinvointilain keskeisimmistä perusedellytyksistä eläinten pidolle, tässä kohdin elossa pysymiseen riittävästä ravinnosta.

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

- Poroja ei saa päästää tai jättää talveksi sellaisille alueille, joilla niitä ei voida hätätilanteissa riittävästi auttaa. Porotalouden harjoittajilla on käytettävissään vähintään GPS-pannat, dronet ja moottorikelkat; laitumet ja reitit ovat ikaikaisia. Omistajien on pidettävä porojensa lukumäärä sellaisena, että hän kykenee eläimet tarvittaessa myös ruokkimaan. Porojen kuntoa ja ravinnonsaantia luonnosta on erityisesti talviaikaan seurattava, jotta apuruokintatoimet voidaan aloittaa ajoissa.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

- Kohta 2) ”sille on annettava riittävä mahdollisuus lepoon” on korjattava muotoon ”sille on annettava mahdollisuus *riittävään lepoon*”. Itse levon on oltava eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävää, ei ainoastaan ihmisen mielestä eläimelle lepoon tarjotun mahdollisuuden.

25 § Eläinjalostus

- Pykälään tulee lisätä ”*Villieläinlajien luonnollisen vastainen risteyttäminen keskenään ja kesyeläinlajien kanssa on kielletty.*” Luonnollisen vastaisessa risteyttämisessä tuotetaan risteytyksiä sellaisista eläinlajeista, jotka eivät luonnossa tai ilman ihmisen keinotekoista myötävaikutusta risteytyisi keskenään niiden lisääntymisbiologian, käyttäytymisen, maantieteellisen levinnäisyyden tai muun syyn takia.

Tällaisia hybridejä on paljon esimerkiksi kissaeläimissä, joista tulee sallia ainoastaan pienikokoisten lajien ja aikaisintaan viidennen polven risteytysten kasvatusta ja pitoa. Risteytyskiellosta voitaisiin poiketa luonnonsuojelubiologisista syistä.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

- Ihmisen apua tarvitsemattoman villieläimen elätiksi oton tulee olla kiellettyä kaikkien luonnonvaraisten lajien, ei vain selkärankaisten, suhteen. Pykälän tulee kattaa paitsi kotimaiset, myös ulkomailla luonnonvaraiset villieläinlajit. Muiden kuin selkärankaisten lajien lajiyypillisistä tarpeista huolehtiminen on vähintään yhtä vaikeaa kuin selkärankaisten kohdalla ja useimmissa tapauksissa mahdotonta. Saatavilla ei ole tarvittavaa tietoa tai ohjeita kaikkien lajien hoitoon, eivätkä villieläinlajit ylipäänsä sovellu yksityisen ihmisen hoitoon.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

- Pykälän perusteluihin tarvittaisiin esimerkkejä siitä, millaisia eläinmääriä yhtä hoitajaa kohden voidaan pitää kohtuullisina. Hoitajia tulee olla riittävästi, jotta jokaisen eläinyksilön kunto pystytään tarkistamaan ja hoito takaamaan lain edellyttämällä tavalla.

31 § Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

- Etähälyttävän palohälytínjärjestelmän käytön tulee olla pakollista ammattimaisesti suuria määriä eläimiä pidettäessä. Kasvatushalleissa tulee olla automaattinen sammutusjärjestelmä. Tulipalot ovat tyypillisiä suurta kärsimystä ja tuhoa aiheuttavia onnettomuuksia eläintiloilla.

32 § Tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito

- Pykälään tulee lisätä tuotantoeläinten omistajanvaihdokseen liittyvä kirjanpitovelvoite, esimerkiksi *”Tuotantoeläinten myyjän ja ostajan on pidettävä kirjaa omistajaa vaihtaneista yksilöistä ja niiden määristä, sekä säilytettävä kirjanpitoa vähintään kymmenen vuotta.”* Ilman kirjanpitoa tuotantoeläintiloille myydyistä ja ostetuista eläimistä tiloilla kuolleiden eläinten määriä koskevaa ei voida tarkistaa, eikä toisaalta eläinten myyjien toiminnan laajuutta voida selvittää. Esimerkiksi hautomoilta broilerikasvattamoille toimitettujen untuvikkojen ja kasvattamoilta teurastamoille toimitettujen eläinten määriä ei pystytä muutoin vertaamaan kuolleisuuden tarkistamista varten.

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

- Eläimen on voitava liikkua sen pitopaikassa. Liikkuminen on eläimen perustarve.
- Eläimellä on oltava aina käytössä kuiva, tarvittaessa pehmeä, lajinomainen makuupaikka.
- Emoilla on oltava pitopaikan rakenteiden tarjoama mahdollisuus suojautua jälkeläisiltään sen oman hyvinvoinnin niin edellyttäessä.

35 § Pitopaikan olosuhteet

- Eläimillä tulee olla mahdollisuus auringon valosta nauttimiseen, luonnonvaloon ja luonnolliseen päivärhythmiin niiden pysyvissä pitopaikoissa. Tämä voidaan toteuttaa ulkoilulla tai riittävällä ikkunapinta-alalla. Luonnonvalo toimii kehon toimintojen tahdistajana ja tukee siten hyvinvointia. Kaikki eläinlajit ovat evolvoituneet ja eläneet auringon valossa niin kauan kuin elämää on maapallolla ollut.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus turvalliseen ulkoiluun, jos se ei heikennä niiden hyvinvointia. Maapallon eläinlajit ovat eläneet ulkona niin kauan kuin elämää on ollut.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

- Eläinten ensisijainen pito häkki- ja ritilälustoilla on kiellettävä lailla. Verkko- tai ritiläpohja on erittäin haitallinen eläinten jaloille eivätkä ne pysty käyttämään metalliverkkoa tai -ritilää luonnollisten tarpeidensa mukaiseen toimintaan, kuten ruoan etsimiseen kaivelemalla, pesän rakentamiseen, makuualustan muokkaamiseen, turkin-, höyhenten- tai ihonhoitoon, leikkimiseen tai kuopan kaivamiseen tarpeilleen ja niiden peittämiseen.
- Jos eläimen lajityypilliseen käytökseen kuuluu pesän tai poikaspesän rakentaminen ja käyttäminen, tulee se mahdollistaa. Arkaa eläintä eisaa pakottaa olemaan koko ajan nähtävissä eikä nukkumaan tai lisääntymään ilman sen tarkoitukseen turvalliseksi kokemaa piilopaikkaa.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

- JVWS kannattaa SEY:n ehdotusta seura- tai harrastuseläimen kauppaa ja luovutusta koskien siitä, että eläimen mukana on annettava sen kirjalliset hoito-ohjeet.

43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja –näyttelyssä

- Ensimmäisen momentin päätteeksi tulee lisätä ”*Eläintaisteluiden sekä eläinten ja ihmisten välisten taisteluiden ja eläimiä vahingoittavien kilpailuiden järjestäminen sekä niihin osallistuminen on kielletty.*” Tarpeettomasta vaarantamisesta puhuminen jättää liikaa tulkinnanvaraa momentin tulkinnoille; mitä tahansa voidaan pitää tarpeellisena jostakin syystä jonkun mielestä.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

- Ilmoituksenvaraiseksi kilpailuksi olisi aina tulkittava sellaiset kilpailut, testit ja harjoitukset, joissa käytetään kohde-eläintä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi kaikkia metsästyskokeita, joissa ajetaan vapaana olevilla koirilla toisia eläimiä, luolametsästyskokeita ja paimennuskokeita. Kohde-eläinten hyvinvointiin tulee kiinnittää erityistä huomioita harjoituksissa, kilpailuissa ja eläinten pidossa. Kohde-eläinten käytölle pitää pyrkiä löytämään vaihtoehtoja. Eläinlääkärin tulee valvoa tilaisuuksia ja kohde-eläimen käytölle tulee määritellä rajat.
- Myös kalastuskilpailut olisi tulkittava ilmoituksenvaraisiksi kilpailuiksi, jos niiden jatkuminen yhä sallitaan. Kalastuskilpailuissa eläimiä itsetarkoituksellisesti tapetaan ensiarvoisesti

ihmisten viihteeksi, mikä eläinten hyvinvointilaissa kielletään. Luonnonvaraisten eläinten viihteen vuoksi tappaminen ei ole eettisesti sen hyväksyttävämpää kuin mitä ihmisen hoidossa olevien eläinten tappaminen viihdetarkoituksessa on.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

- Pykälään tulee lisätä kohta *8) kilpailun tarkka ajankohta ja osoite*. Muutoin kilpailuihin ei voida suunnata valvontaa.
- Ilmoitusten tulisi olla julkisia. Viranomaiset eivät pysty käytännössä valvomaan kuin pientä osaa tapahtumista. Tapahtumat siistiytyvät jo, jos sinne löytävät muutkin kuin sisäpiiriläiset.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

- JVWS kannattaa kokonaisuudessaan SEYn lausunnossaan (s.12-13) ehdottamaa Ruotsin mallin mukaista kilpailueläinlääkärin viranomaismallia korkean riskin eläinkilpailuihin.
- Kilpailueläinlääkärin suoraa ja välitöntä valtaa puuttua havaitsemiinsa eläinten hyvinvointiin liittyviin epäkohtiin ei tule vaihtaa kilpailun järjestäjän neuvonantajan ja alaisen rooliin. Kilpailujen järjestäjillä on intressinä kilpailujen läpivienti. Eläinlääkäri on pätevin henkilö arvioimaan eläinten tilaa.

49 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailujen järjestäjän kirjaamisvelvollisuus

- Ensimmäistä momenttia tulee täydentää seuraavasti: ”Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestäjän on pidettävä kirjaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kilpailussa *sekä kilpailuun osallistuneista eläinten ja niiden omistajien nimistä*.” Tällä tavoin pystytään tarkistamaan, osallistuuko jokin eläin esimerkiksi palautumisen kannalta liian usein tai toistuvasti omaan tasoonsa nähden liian vaikeisiin kilpailuihin. Jos tietosuoja-asetus niin vaatii, kilpailun järjestäjä voisi luovuttaa osanottajalistan esimerkiksi Ruokaviraston rekisteriin kilpailujen päätyttyä, ellei hän halua sitä itse säilyttää.
- Kirjaamisasiakirjan säilytysaika tulee pidentää eläinlajikohtaisesti kolmesta viiteen vuoteen. Eläinsuojelurikosten paljastuminen ja käsittely kestää usein pitkiä aikoja.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

- Luonnonvaraisten eläinten sijasta olisi parempi puhua villieläinlajeista sekä niiden risteytyksistä. Lausunnon kohdassa 3: 3 § Määritelmät on kuvattu luonnonvaraisten ja villi- ja kesyeläinlajien käsitteisiin liittyviä sekaannuksia sekä kohdassa 3: 25 § Eläinlajien jalostus on esitetty villieläinlajien hybrideille jalostuskielto.

- Myös 25 §:n kommenttien kohdalla kuvattujen villieläinlajien risteytysten käyttö on kiellettävä. Tällaisia ovat esimerkiksi liikerit ja muut suurikokoiset hybridikissalajit niiden sukupolvesta riippumatta sekä pienikokoiset hybridikissalajit viidenteen sukupolveen saakka.

53 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus

- Hakemukseen tulee lisätä kohta 5) *Aikataulu, jonka mukaan eläimet ovat yleisön nähtävillä tai esiintyvät yleisölle sekä eläinten koulutukseen käytettävät ajat.* Tällä tarkoitetaan eläinnäyttelyiden aukioloaikoja sekä lain 56 §:ssä mainittuja kiertueaikatauluja. Ilman tietoa siitä, kuinka usein eläimet ovat näytteillä tai esiintyvät, ei voida varmistaa, saavatko ne riittävästi aikaa yleisölle esillä olon aiheuttamasta stressistä ja koulutuksesta palautumiseen ja lepoon. Sirkusten ja kiertävien eläinnäyttelyiden aikatauluja tarvitaan myös niiden valvontaa varten.

54 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen

- Ensimmäisen momentin johtolauseetta tulee muuttaa muotoon ”Lupa eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn sekä sirkuksen pitämiseen *voidaan myöntää, jos:* ”. Luvan epäämiselle tulee varata mahdollisuus myös siinä tapauksessa, jossa pykälässä mainitut edellytykset täyttyisivät, mutta eläinten hyvinvoinnin suhteen on osoitettavissa jokin muu vakava epäkohta. Lupien saamista ei tule muotoilla automaattisesti tapahtuvaksi. Yleisesti vain tiettyjen eläinten hyvinvointilain kohtien ehtojen täyttymisen vaatiminen antaa erikoisen kuvan siitä, etteikö toiminnanharjoittajan tulisi noudattaa muitakin säädöksiä.
- Pykälään on lisättävä myös kohta 4) *eläinten kohtelu täyttää 3 luvun mukaiset vaatimukset.* Eryteisesti 12 §, 13 §, 16 § ja 17 § ovat eläinten hyvinvoinnin suhteen oleellisia ottaen huomioon jatkuvaluonteisen yleisölle esiintymisen ja kouluttamisen. Lisäämällä eläinten kohtelua koskeva kohta vain sirkuksia koskeva kolmas momentti voidaan poistaa pykälästä.

55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

- Toista momenttia tulee tarkentaa laissa tai valtioneuvoston asetuksessa konkreettisella aikavälillä, esimerkiksi vuosittaiseksi. ”Säännöllinen” on osoittautunut riittämättömäksi eläinsuojeluvälivälillä.
- Tarkastuskäynnit tulee myös tehdä ennalta ilmoittamatta, muutoin toiminnan harjoittajat pystyvät piilottamaan epäkohtia ja valvonnan resurssit kuluvat hukkaan.

58 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

- Luvanvaraiseksi riistanhoidolliseksi tarhaukseksi on luettava myös metsästyskoirien koulutuksessa käytettävien kohde-eläinten kasvatus ja ylläpito, jollei sitä laissa kiellä.

Näiden eläinten hyvinvoinnin edellytyksiin ja valvontaan on kiinnitettävä erityistä huomiota niiden käyttötarkoituksen vuoksi sekä kohde-eläinten ylläpidon että käytön aikana.

59 § Broilerikasvattamo

- JVWS kannattaa Animalian lausunnossaan (s.11) esittämiä huomioita broilerikasvattamoista.

61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

- Viimeistä momenttia on täydennettävä ”Jos eläintä ei vammaan, sairauden tai muun syyn takia voida vapauttaa sille annetun hoidon päätyttyä, eikä sitä voida sijoittaa pysyvästi eläintarhaan *tai turvatarhaan*, se on lopetettava.” Turvatarhan määritelmä on lisätty 3 §:ään. Vaihtoehtoisesti villieläinhoitoloiden toimintakuvaus voidaan laajentaa kattamaan myös turvatarhat.
- Turvatarhojen pito on säädettävä luvanvaraiseksi.
- Luonnonvaraisten eläinten kohtelua säätelevät pykälät tulisi koota laissa yhteen. Villieläinten lajityypilliset tarpeet hyvinvoinnille ovat samat tarhattiinpa niitä mistä tahansa syystä.

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

- Ensimmäisen momentin tainnutusta koskevaa ehtoa tulee täydentää: *”Tainnutusmenetelmä ei saa aiheuttaa eläimelle kärsimystä ja eläimen taintumisen on oltava niin syvää ja kestävä, että eläimen tajuttomuus säilyy sen kuolemaan saakka.”*
- Pykälään on lisättävä momentti eläinten suojelemisesta muiden eläinten lopettamisen tai teurastamisen aistimiselta: *”Eläimiä ei saa lopettaa tai teurastaa niin, että muilla eläimillä on näkö-, haju- tai kuuloyhteys tapahtumaan”*. Toisten eläinten kuoleman todistaminen on julmuutta muita eläimiä kohtaan ja aiheuttaa niissä tarpeetonta kuolemanpelkoa. Tällä tarkoitetaan erityisesti saman- ja vastaavanlaisia eläimiä, laumaeläimiä, emoja ja niiden jälkeläisiä sekä teurastamotoimintaa yleisesti.
- Pykälään on lisättävä momentti *”Eläimen uhraaminen on kielletty”*. Eläinuhrit eivät ole hyväksyttäviä Suomessa 2000-luvulla ja se kuuluu todeta selkeästi laissa. Uhrilla tarkoitetaan eläintä, joka surmataan uskonnollisen menon osana ja jossa surmaaminen on uskonnollisesti erityisen merkityksellinen rituaali itsessään.
- Perusteluissa mainittu selvennys siitä, että viihdetarkoituksessa surmaaminen kattaa myös taiteen osana tai taidetta varten surmaamisen, on säilytettävä epäselvyyksien estämiseksi.

65 § Eläinten teurastus

- Teurastettava eläin on poikkeuksetta onnistuneesti tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista ja tainnutuksen säilymistä tulee valvoa ja siitä huolehtia verenlaskun aikana.

- JWWS kannattaa SEY:n vaatimusta (s. 14) ”Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista.” Tästä inhimillisyyden vaatimuksesta poikkeamiselle ei ole olemassa mitään perusteita eikä edes käytännön syitä. Mikään eläin ei saa olla tietoisessa tuntevassa tilassa teurastuksen aikana.
- Valtioneuvoston asetuksessa tai lain perusteluissa tulee kuvata millä biologisilla perusteilla eläimen katsotaan olevan kuollut. Eri elimet ja niiden toiminta pysähtyvät eri nopeuksilla ja eläinten laji ja ikä vaikuttaa muun muassa aivotoiminnan aktiivisuuden loppumisnopeuteen.
- Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa. Teuraseläinkuljetuksiin liittyy paljon tunnettuja hyvinvointiongelmia.
- Suomessa tulee kieltää myös ulkomailla tainnuttamatta teurastettujen eläinten lihan, nahkan ja muiden niistä tehtyjen eläinperäisten tuotteiden maahantuonti ja myynti. Tällaiset tuotteet on vähintään merkittävä niin, että kuluttaja voi erottaa ne.

67 § Eläinten lopetukseen liittyvästä toiminnasta ilmoittaminen

- Pykälään on kirjattava, että teurastamon on seurattava eläinten lopetusmenetelmien kehittymistä ja valittava käyttöön kulloisetkin teurastusmenetelmät, jotka on todettu eläinten hyvinvoinnin kannalta parhaiksi.

71-75 § Viranomaiset ja niiden tehtävät

Jokaisesta eläinten hyvinvointilakiin liittyvästä virkavastuulla hoidettavasta tehtävästä on määrättävä selkeästi, minkä viran haltijalle tehtävän konkreettinen hoitovastuu kuuluu, riippumatta siitä, mikä viranomainen on kyseessä ja vastuussa tehtävän hoidosta yleisesti.

71 § Ruokavirasto

- Pykälään liittyvän kuntien teurastamotarkastustoimintaa tekevän henkilön koulutuksen ja virka-aseman kriteerit on määrättävä laissa teurastamojen tarkastuseläinlääkäreitä vastaaviksi, kuten SEY lausunnossaan (s. 15) toteaa.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto

- Pykälään tulee lisätä kohta *15) tuotantoeläintiloille*. Useat ja usein suurimmat eläinsuojelurikkomukset tulevat ilmi juuri tuotantoeläintiloilla, joten on selvää, ettei niitä tule jättää minkään viranomaisvalvontakeinon ulottumattomiin. Eläinsuojeluun liittyvillä käynneillä paljastuu usein tuottajien talouteen tai terveyteen liittyvää inhimillistä hätää, ja on tuottajien ja eläinten yhteinen etu, että vaikeudet havaittaisiin niiden ollessa vielä pieniä.
- Pykälään tulee lisätä kohta: *”Tarkastuskäynnit tulee suorittaa ensisijaisesti ilman etukäteisvaroitusta, mikäli valvonnan tavoitteena on havaita mahdollisia epäkohtia eläinten pidossa tai eläimiin liittyvässä toiminnassa”*. Muutoin toimijoille tarjotaan vain mahdollisuus varautua tarkastajien käyntiin tavoin, jotka eivät koidu eläinten eduksi.

91 § Ilmoitusvelvollisuus poliisille

- Pykälän tulee olla kokonaisuudessaan ”Jos on syytä epäillä, että eläinten hyvinvointimääräyksiä on rikottu, valvontaviranomaisen on viipymättä tehtävä asiasta ilmoitus poliisille esitutkintaa varten.” Pykälään lisätyt uudet ehdot siitä, milloin ilmoitus voidaan jättää tekemättä ja milloin se on aina tehtävä, ovat käytäntöön liian tulkinnanvaraisia ja ne tulee poistaa.

98 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

- Viimeinen momentti tulee täydentää muotoon ”Jos eläimen käyttäytymisessä, elintoiminnoissa tai ulkoisessa olemuksessa esiintyy oireita tai muutoksia, joiden perusteella eläimen voidaan päätellä kokevan voimakasta kipua tai kärsimystä, *jota ei voida eläinlääketieteellisesti ja hyvällä hoidolla tilanteeseen suhteutettuna kohtuullisen ajan sisällä poistaa*, ja eläimen hengissä pitäminen on julmaa sitä kohtaan, eläin on lopetettava viipymättä.”

99 § Haltuunotto ja hävittäminen

- Ensimmäistä momenttia tulee täydentää ”Lopettamisen sijaan eläin voidaan sijoittaa myös eläintarhaan *tai turvatarhaan*”, tai vaihtoehtoisesti villieläinhoitolaan, mikäli niille annetaan pidempiaikainen oikeus pitää luonnonvaraisia eläimiä eikä turvatarhoja sisällytetä lakiin.
- Pykälään tulee sisällyttää ”*Eläin tulee lopettaa vain, jos sitä ei voida sijoittaa tai jos sijoittaminen on eläimen hyvinvoinnille ja terveydelle vahingoksi.*”

100 § Takavarikko

- Pykälä tulee muuttaa muotoon ”...takavarikoitu eläin saadaan heti lopettaa, myydä tai muutoin luovuttaa, jos sen hoidon järjestäminen *ei ole mahdollista.*” Eläimen elämän arvon määrittely sen rahallisen välinearvon kautta on syvässä ristiriidassa lain pohjana olevan eläimen itseisarvon kanssa. Hoidon tarkoituksenmukaisuus taas viittaa vain ihmisen näkökulmaan asiasta, ei eläimen, ja sivuuttaa eläimen intressin sen elämän jatkumiseen.
- 98 §, 99 § ja 100 § käsittelevät kaikki viranomaisille päätyvien eläinten kohtaloa, mitä on laissa käsitelty jo aiemminkin useissa pykälissä. Kaikkien näiden momenttien tulee olla eläinten kannalta yhdenmukaisia siinä, millä ehdoin ja millaista kohtelua eläimet saavat.

102 § Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon ja toiminnan kieltäminen

- Toista momenttia tulee täydentää määräajalla: ”Jos aluehallintovirasto kieltää 1 momentissa tarkoitettun toiminnan tai sen osan, toiminnanharjoittajan on *määräajassa* toteutettava tarvittavat toimenpiteet kiellon noudattamiseksi.” Toimenpiteiden toteuttaminen on käytännössä muodostunut usein eläinten kannalta kohtuuttoman pitkäksi jaksoksi, jonka aikana eläinten hyvinvoinnin kokonaistaso yhä laskee.

115 § Eläintenpitokielto

- Pykälään tulisi kirjata toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan tiedonkulku eläintenpitokielloista kaikille asiaankuuluville viranomaisille. Tieto eläintenpitokiellosta tarvitaan esimerkiksi eläinlupaviranomaisille, jotta eläinlupaviranomaisille hakijoiden tai laitoksista vastaavien vastuulle ei tulisi eläimiä kiellon aikana.

117 § Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen

- Pykälän tulee tarjota ilmoittajalle henkilöllisyyden salassapito myös jos hän niin haluaa. ”Jos ilmoituksen toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle sen valvontaan kuuluvien säännösten todellisesta tai epäilystä rikkomisesta on tehnyt luonnollinen henkilö, hänen henkilöllisyytensä on pidettävä salassa, jos henkilöllisyyden paljastamisesta voidaan olosuhteiden perusteella arvioida aiheutuvan hänelle haittaa *tai jos ilmoittaja sitä pyytää.*”

Harva uskaltaa ilmoittaa epäilystä eläinsuojelurikkomuksesta, koska eläimiä kaltoin kohtelevan henkilön voi perustellusti pelätä käyttäytyvän väkivaltaisesti tai arvaamattomasti ilmoituksen jättäjää kohtaan. Tahallisten perättömien ilmoitusten jättö on jo kiellettyä. Perusteettomaksi osoittautuvankaan ilmoituksen jättäjän henkilöllisyyden tietämisestä ei koidu ilmoituksen kohteelle konkreettista hyötyä.

Liite 1

- Hevosia ei tule saada kasvattaa ensisijaisesti lihantuotantoa varten.
- Minkkiä, hilleriä, soopelia, supikoiraa, kettua, naalia tai näiden risteymää ei tule saada käyttää tuotantoeläimenä. Näille lajeille ei ole mahdollista tarjota lajityypillisesti riittäviä kasvatolosuhteita eikä niiden hyvinvointia voida tosiasiallisesti siitä syystä järjestää. Kyseisistä lajeista saatavat hyödykkeet ovat ihmisille tarpeettomia ja epäekologisia ylellisyystuotteita, joille ei ole enää taloudellista kysyntää ja joiden tuotantoa enemmistö suomalaisista vastustaa. Turkistarhaus on kielletty jo monissa maissa.
- Tuotantoeläinten positiivilistan ulkopuolelta ei tule lähtökohtaisesti sallia kaikkien nisäkkäisiin tai lintuihin kuulumattomien lajien käyttöä tuotantoeläimiksi. Myös muista tuotantoeläimiksi soveltuvista eläinryhmistä tulee luoda positiivilistat. Esimerkiksi käärmeiden kasvatusta tulee kieltää.
- Sirkuksessa esiintymiseen soveltuu kohdan 2. 1) lajeista ainoastaan koira.
- Sirkuksiin ja kiertäviin eläinnäyttelyihin sopivat korkeintaan jotkin papukaijalajit, eivät kaikki. Kohta 2. 13) on täsmennettävä lajitasolle.
- Myös yksityisille ihmisille sallituista seura- ja harrastuseläinlajeista tulee luoda valtioneuvoston asetuksella positiivilistat. Listojen tulee kattaa myös rodut. Hybridit tulee kieltää viidenteen polveen asti.

Liite 2

- Ehdotuksia harrastajille sopivista lajikohtaisista suurimmista eläinmääristä: 1. a) kolme; 1. c) kolme; 1. d) ensisijaisesti puhuttava eläinten lukumääristä, jollei muuteta, kuusi; 2. a) kuutta; 2. b) kuutta; 2. c) pitää pysyvästi yli kuutta kania; 2. d) ensisijaisesti puhuttava eläinten lukumääristä, jollei muuteta, kuusi.

Ehdotetut rajat ammattimaiselle eläinten kasvatukselle ylittävät tavallisten harrastajien pitämien eläinten määrät jopa moninkertaisesti. Rajoja tulee laskea. Suuret eläinmäärät voivat ylittää omistajan taloudellisen tai yleisen kyvyn huolehtia eläinten tarpeista riittävän hyvin.

Lisäksi

- Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on oltava avustavaa henkilökuntaa.

Juliana von Wendtin säätiön puolesta

puheenjohtaja Miia Viinamäki ja toiminnanjohtaja Marianna Norring